

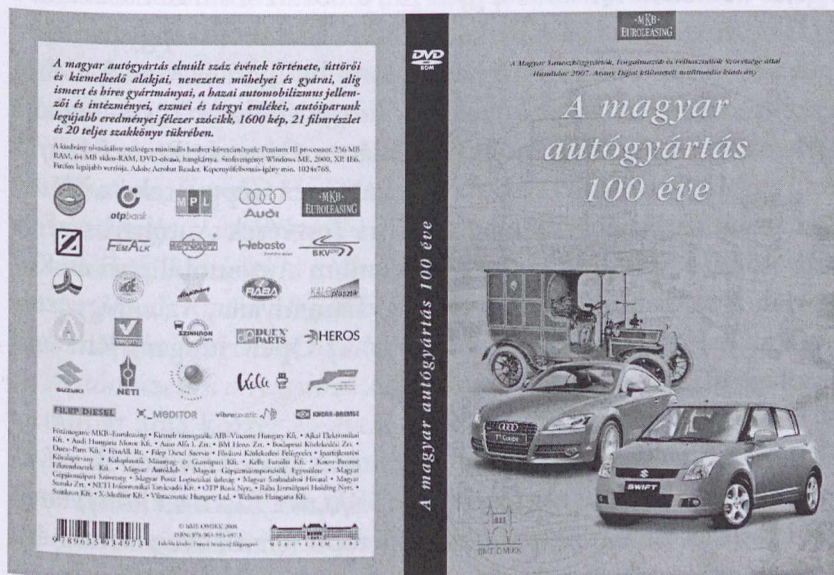
ÁRKOS IVÁN

A magyar autógyártás 100 évének története DVD-ROM-on

„A magyar autógyártás 100 éve” című multimédia-kiadvány bemutatja a járműgyártás történetét és főbb állomásait, a Magyarországon és külföldön működött konstruktőröket, az egyszemélyes műhelyektől a gyáróriásokig az iparág 20. századi főszereplőit, a személy- és teherautó-gyártást, a világhírű Ikarus-buszokat, az autóbusz-közlekedés, a postaszolgálat, a taxi-szolgálat, a tűzoltóság, a mentőszolgálat és a honvédség járműparkjának alakulását, az automobilizmus fejlődésében főszerepet játszott intézményeket, az utókor megemlékezésének tárgyi emlékeit, a hazai múzeumok válogatott anyagát, az autógyártás centenáriumiának 2005. évi eseményeit, valamint az autóipar legújabb kori eredményeit.

Az ismeretközlést szolgáló elektronikus médiumok körében a DVD-ROM különleges helyet foglal el, hiszen információhordozó-kapacitása révén hatalmas mennyiségű szöveg- és képanyagot képes tárolni. Ezt a rendkívüli tulajdonságot jól példázza a hazai tudományos CD-ROM kiadásban

jelen összefoglaló időpontjáig (2008. októberéig) párját ritkító digitális enciklopédia, amelynek szöveganyagát 1600-nál több kép, 3 diafilm, 21 filmrészlet és 20 teljes terjedelmű könyv illusztrálja. A mű az általa közölt ismereteket három szinten adja közre. Az első szintet az egyes fejezetek szöveganyaga, a második szintet az ehhez kapcsolódó kiegészítő szócikkek és a rendkívül gazdag képanyag, a harmadik szintet a tárgyalt témákkal foglalkozó, teljes terjedelmű

könyvek anyaga képezi. A BME OMIKK időközben megszűnt Tudománytörténeti Műhelyének utolsó kiadványaként megjelent alkotás bevezetőjében MICHELBERGER PÁL akadémikus felidézi az eltelt száz év kiemelkedő eseményeit és legjelentősebb alakjait, KATONA ANDRÁS a Közlekedéstudományi Egyesület főtitkáráként méltatja a kiadvány alkotóinak munkáját, STUBNYA GYÖRGY főigazgató-helyettes pedig köszönti az olvasókat.

A nyolc fő részből álló mű TÖRTÉNET fejezetét öt rész képezi. A „Mérőldkövek az autó feltalálásához vezető úton” és a „Magyar járműgyártók az autó feltalálása előtt” című ismertetések után HÍDVÉGI JÁNOS „A magyar járműgyártás története dióhéjban” címmel áttekinti a száz év legjelentősebb eredményeit és legfontosabb állomásait. MOLNÁR KÁLMÁN „A magyar autógyártás 100 éve” című, a centenárium megünneplésére készült tablókiállításának anyaga bemutatja az évszázad legjellemzőbb alkotásait és legismertebb alkotóit, végül ESZTERVÁRY ERVIN „A magyar autógyártás története” című, az Autóséletben megjelent 10-részes cikksorozata foglalja össze a száz év történetének meghatározó korszakait és gyártmányait.

A GYÁRTÓK fejezet két alfejezetből áll. A „Konstruktőrök Magyarországon” ZSUPPÁN ISTVÁN: „A magyar autó” című könyvére támaszkodva bemutatja ASBÓTH OSZKÁR, BÁNKI DONÁT, BORY JÓZSEF, BÖSZÖRMÉNYI JENŐ, CSER GYULA, CSONKA JÁNOS, DEDICS FERENC, FEJES JENŐ, HÓRA NÁNDOR, JUREK AURÉL, KORBULY JÁNOS, PENTELÉNYI JÁNOS, SCHIMANEK EMIL, SZÁM GÉZA, SZÉKELY MIHÁLY, WINKLER DEZSŐ, ZSOLT KÁROLY életét és munkásságát. A „Konstruktőrök külföldön” BÖDÖK ZSIGMOND: „Magyar feltalálók az automobilizmus történetében” című könyve alapján ismerteti ANISITS FERENC, BALZER MÁRIUS ISTVÁN, BARÉNYI BÉLA, BEJCZY ANTAL, IFJABB CSONKA JÁNOS, FARKAS JENŐ, GALAMB JÓZSEF, JÁRAY PÁL, JUHÁSZ KÁLMÁN JÁNOS, PAVLICS FERENC, PERR GYULA, SCHWEITZER PÁL legjelentősebb eredményeit.

A GYÁRAK fejezet négy alfejezetet tartalmaz, amelyek anyaga Zsuppán István „A magyar autó” című könyvére támaszkodik. A „Tervek, próbálkozások” bemutatja az F.P. Automobilművek, a Gép- és Vasútfelszerelési Gyár Rt., a Magyar Acélárugyár, a Magyar Benz Automobil- és Motorgyár Rt., a Magyar Lloyd Automobil- és Motorgyár Társaság, Gróf Kornis és Társai, a Robix Mezőgazdasági Gépgyártó Vállalat, a Roessemann és Kühnemann + Epp és Fekete Egyesült Gépgyára Rt., a Teudloff és Dittrich Budapesti Armatúra, Szivattyú- és Gépgyár Rt., valamint a „VIA” Villamos Autógyár Rt. tevékenységét, továbbá a tervezett, de nem megvalósult próbálkozásokat. A „Kisüzemek, középállalkozások” ismerteti az Általános Mechanikai Gépgyár, a Budapesti Malomépítészet, Podvinecz és Heisler, a Fejes Lemezmotor- és Gépgyár Rt., a Fővárosi Autóbuszüzem, a Magyar Fiat-művek Rt., a MÁVAUT Autóközlekedési Vállalat, a „Puli” Jármű és Gépgyártó Kft., a Röck István Gép-, Gőzkazán Gyára és Vasöntődéje, az Unitas Automobil Ipari és Kereskedelmi Rt. és a Villamosipari Kutatóintézet eredményeit. A „Nagyüzemek, nagyvállalatok” összefoglalja a Ganz és Társa Danubius Gép, Wagon és Hajógyár, a Magyar Általános Gépgyár Rt., a Magyar Automobil Részvény Társaság, Arad, a Magyar Királyi Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak, a Méray Motorkerékpárgyár Rt., a Mezőgazdasági Gépjavító Vállalat, az Uhri Testvérek Autókarosszéria és Járműgyára, az Uhry Imre Karosszéria és Pótkocsi Gyár, a Vehiculum Automobilipari és Kereskedelmi Kft., valamint a Weiss Manfred Acél- és Fémművei Rt. gyártmányait. „Az autógyártás fellegvárai” a Csepel Autógyár, az Ikarus Karosszéria- és Járműgyár, az Opel Hungary Kft. és a RÁBA Magyar Vagon és Gépgyár világhírű tevékenységét mutatja be.

A GYÁRTMÁNYOK fejezet „Régi magyar autók” címmel VELICH ISTVÁN könyvének anyagát tartalmazza, a „Magyar személyautók” és a „Magyar teherautók” BÁLINT SÁNDOR könyvének anyagát ismerteti, a „Magyar autóbuszok” és az „Ikarus-autóbuszok” több forrásanyag tartalmára támaszkodik.

Az AUTOMOBILIZMUS fejezet két alfejezetből áll. Az „Autók a köz szolgálatában” felsorolja a honvédség, a mentőszolgálat, a postaszolgálat, a taxiszolga-
lat és a tűzoltóság magyar járműveit, bemutatja a fővárosi közlekedés szolgálatába állított autóbuszokat, valamint „Autóbuszok a távol-
sági közlekedés szolgálatában” címmel közreadja KREPSZ ZOLTÁNNAK a Veteránautó folyóiratban megjelent cikksorozatát. Az „Intézmények az autó szolgálatában” ismerteti az Autóipari Kutató

Ióklub, a Magyar Járműalkatrészgyártók Intézet, a BME Gépjárművek Tanszék, a Közlekedéstudományi Intézet, a Magyar Autóországos Szövetsége, a Magyar Gépjárműipari Szövetség, a MTESZ Közlekedéstudományi Egyesület, a MTESZ GTE Gépjármű Szakosztály, a MOGÜRT Gépjármű Külkereskedelmi Vállalat, a Széchenyi István Egyetem Közlekedési Tanszék, valamint a Magyar Hadi- és Gépjárműtechnikai Alapítvány tevékenységét.

Az UTÓKOR fejezet „Múzeumok” alfejezete ismerteti a Bélyegmúzeum, a Csepel Autógyár Történeti Múzeum, a Haris Autómúzeum, a Közlekedési Múzeum, a Kresz Géza Mentőmúzeum, az Országos Műszaki Múzeum, a Postamúzeum, a Rába Gyártörténeti Múzeum, a Tűzoltómúzeum, valamint a Városi Tömegközlekedési Múzeum autógyártással kapcsolatos anyagát. Az „Eszmei és tárgyi dokumentumok” részeinek címei: „Magyar autógyártás az Autó-Motor 'Ezt ír-tuk' rovatának tükrében”, „Autógyártók, autógyárak és autók a Millenniumi kiállítás anyagában”, „Magyar automobilizmus a korabeli plakátok tükrében”, „Az utókor tiszteletének tárgyi emlékei”. A „Centenárium ünnepségsorozat 2005” az országos eseményeket foglalja össze „Szimposium a 14. Autó-Diga konferencián”, „Jubileumi konferencia a Közlekedési Múzeumban”, „Jubileumi kiállítás a Közlekedési Múzeumban”, „Centenárium megemlékezés a Műgyetemen”, „Gépjármű-kiállítás a Citadellán”, „Jubileumi emlékérem és bélyeg kiadása a Magyar Nemzeti Bankban”, „Jubileumi kiállítás a 2005. évi Budapesti Autószalonon”, „Konferencia a Műgyetemen a 21. század automobilizmusáról”, „Iskolai pályázat a 21. század autójáról” címeken.

A XXI. SZÁZAD fejezet „Magyar autóipar a hazai szakkiállítások tükrében” címmel közre-adja VARGA KÁROLYNAK a Magyar Közlekedésben megjelent írásait, valamint bemutatja az Audi Hungaria Motor Kft., a Magyar Suzuki Zrt., az Enterprise Bus Hungarian Branch Office, az Ikarus Egyedi Autóbusz Kft., a Kravtex Kft., a Magyar Járműtechnikai Zrt., az ANTRO Alternatív Járműveket és Erőforrásokat Fejlesztő és Gyártó KHT., valamint az Elektronikus Jármű és Járműirányítási Tudásközpont legújabb eredményeit.

A MÉDIATÁR fejezet nyolc részből áll. A „Kislexikon” megjelent cikkek, ismertetések tömörített anyagát adja közre. A „Képtár” részeinek címei: „Csepel gyártmányok 1950–1967”, „Ikarus 200-as buszcsalád”, „Ikarus-gyártmányok 1950–1967”. A „Diafilmmúzeum” BÍRÓ FERENC gyűjteményének „Az ember és kerék”, „Ismerkedés az autóval”, „Csepel motorkerékpár–Ikarus autóbusz” című alkotásait adja közre. A „Filmtár” tartalma: 21. század – Audi, 21. század – Suzuki, Csepel autók Tibetben, Csonka János (archív felvétel), Kiállítás a magyar autógyártás 100. születésnapja alkalmából, Magyar autók korabeli filmfelvételeken, Rendezvények a magyar autógyártás 100. jubileuma alkalmából, Részletek a „Honi hadiipar” című filmből, Riport Haris Ottó és Haris Lajos múzeumigazgatókkal, Riport Hegedűs Oszkár Autóklub-elnökkel, Riport Kozma László autókonstruktőrrel, Riport Michelberger Pál akadémikussal, Riport Pentelényi János autókonstruktőrrel, Válogatás a Haris Autómúzeum anyagából. A „Könyvtár” a következő könyvek faksimile formájában digitalizált tartalmát adja közre: 75 éves a budapesti trolibusz-közlekedés, Autóalmanach 1924, Autólexikon 1928, Az automobil, Az automobil szerkezete chauffeurök és automobilisták számára, ESSE karburátor (SCHIMANEK EMIL), Jelentés a magyar és külföldi gyártmányú automobilon összehasonlításáról (Schimanek Emil), A fővárosi autóbusszközlekedés 75 éve, Gépjárművek szerkezettana (LÉVAI ZOLTÁN), A húszeszedik – a Csepel Autógyár öt esztendeje, A gépkocsi regénye (HORVÁTH ÁRPÁD), Kelenföldi Autóbusz Igazgatóság 1949–1999, A Királyi Magyar Automobil Club Jubiláris Évkönyve, Magyar autó: a megvalósult álom (Bálint Sándor), Magyar Autóklub 1900–2000, Magyar teherautógyártás (BÁLINT SÁNDOR), Rába–Austro-Fiat teherautó kezelési utasítása, „Rába”gépkocsigyártás története (MAERTENS GYÖRGY), A százéves Rába a honvédség szolgálatában, A szekértől az autóbusszig, Tehergépkocsik korszerűsítése (PENTELÉNYI JÁNOS). A „Tanulmányok” címei: Az ördög szekere – a magyar autógyártás 70 esztendeje (HARIS LAJOS), 100 éves a Rába – 1896–1996 (DUSZA ÁRPÁD)

és mások), *A Rába csúcstermékei a 20. század első harmadában* (JANCÓS ERZSÉBET), *Három évtized - a Csepel Autógyár rövid története*, *Az Ikarus Karosszéria és Járműgyár elődvállalatainak története* (JENEI KÁROLY), *Az Ikarus csúcsterméke: a 200-as autóbuszcsalád*, *Automobilizmus a 20. század első harmadában*, *Közúti járműtechnika a 20. század Magyarországon* (Emőd István), *A honvédség páncélos és gépjármű-technikai eszközei* (VARGA JÓZSEF), *Az Országos Automobilkísérleti Állomás története*, *A magyar közlekedésügy fontosabb állomásai*, *A városi közlekedés fejlődésének főbb állomásai* (MERCZI MIKLÓS), Magyar Automobil Club. A „Szabadalmak” a Magyar Szabadalmi Hivatal gyűjteményében található magyar feltalálók szabadalmait sorolja fel. A „Szakirodalom” részei: *Az automobilizmus magyar szaklapjai a 20. század kezdetén* (BARKÓCZI JOLÁN), *Autós irodalom a Magyar Királyi Technológiai Intézet könyvtárában*, *20. századi autós folyóiratok az Országos Széchényi Könyvtárban*, *Autós szaklapok a 21. században*, *Szakirodalom a magyar autógyártásról*.

A kiadvány másfél száznál több kiváló szakember, valamint félszáznál több támogató intézmény összefogásának eredményeként született meg, és az e körbe tartozók jogosan érezhetik, hogy munkájukkal és közreműködésükkel újabb értékkel gyarapodott a magyar kultúra kincstára. Bár e népes alkotógárda felsorolása hely hiányában nem megoldható, a szerkesztőbizottság tagjait (ALMÁSSY TIBOR †, ÁRKOS IVÁN, DÜRR JÁNOS, CSIZMADIA LÁSZLÓ, EMÖD ISTVÁN, HARIS LAJOS, HÍDVÉGI JÁNOS, KATONA ANDRÁS, LÉVAI ZOLTÁN, TÓTH ISTVÁN, VARGA JÓZSEF), a szerzőket és jogtulajdonosokat (ÁRKOS IVÁN, BÁLINT SÁNDOR, BARKÓCZI JOLÁN, BAUDENTISZTL FERENC, BONHARDT ATTILA, BOROS PÁL, BÖDÖK ZSIGMOND, CSAPÓ TAMÁS, CSIZMADIA LÁSZLÓ, DEBRÓDI GÁBOR, DUSZA ANDRÁS, EMÖD ISTVÁN, ESZTERVÁRY ERVIN, FOGARASI GÁBOR, GARAMVÁRI PÁL †, GREGUSS FERENC †, GYURIS ISTVÁN, HARIS LAJOS, HARIS OTTÓ, HELLER LÁSZLÓ, HÍDVÉGI JÁNOS, HORVÁTH ÁRPÁD †, HORVÁTH TIBOR, JANCÓS ERZSÉBET, JENEI KÁROLY, KALOCSAI PÉTER, KATONA ANDRÁS, KREPSZ ZOLTÁN, KUMOR GYULA, LENKEI GYULA, LÉVAI ZOLTÁN, MAERTENS GYÖRGY †, MARKÓ TAMÁS, MERCZI MIKLÓS, MICHELBERGER PÁL, MOLNÁR KÁLMÁN, NÉGYESI PÁL, PAP JÁNOS †, PAP ZOLTÁN, PENTELÉNYI JÁNOS †, RUPPERT LÁSZLÓ, SÁRHIDAI GYULA, KÓCZIÁNNÉ SZENTPÉTERI ERZSÉBET, TERPLÁN ZÉNÓ †, VARGA JÓZSEF, VARGA KÁROLY, VELICH ISTVÁN, VINCZE-PAP SÁNDOR, WINKLER DEZSŐ †, WINKLER LÁSZLÓ, ZSUPPÁN ISTVÁN †), valamint a fotósokat és videósokat (BELOVAI GERGELY, ESZTERVÁRY ERVIN, FENYVESI RÓBERT, HAJDÚ JÓZSEF, HUSZÁR JÁNOS, KÁDAS TIBOR, MOSONYI LÁSZLÓ, OBERLÄNDER SÁNDOR, PHILIP JÁNOS, RADÓ NORBERT, RÉZ GÁBOR, RÓZSÁR LILIAN, VÁRALJAI ALEXANDRA, VARGA ISTVÁN) név szerint illik megemlíteni. Külön köszönet jár a szakértőknek, akik szakmai tudásuk legjavát adva járultak hozzá a szerkesztés munkájához. Köszönetet érdemelnek a közreműködők, akiknek áldozatos munkája nélkül nem jöhetett volna létre az alkotás. Végezetül, de nem utolsó sorban köszönet illeti a főtámogató MKB Euroleasing céget, és azt a közel száz támogatót – magánszemélyeket, intézményeket, szervezeteket és gazdálkodó egységeket, – akiknek tartalmi, technikai és anyagi segítsége alapot biztosított a kiadvány létrehozásához.

A VTCD sokszorosításában megjelent digitális szerkesztője TÓTH IMRE, grafikai szerkesztője CSAPÓ TAMÁS, Képszerkesztője HUSZÁR JÁNOS, RADÓ NORBERT és VÁLÓCZINÉ HOLUP KATALIN, videószerkesztői HUSZÁR JÁNOS, RADÓ NORBERT és VARGA ISTVÁN voltak, a felelős szerkesztő feladatkörét e sorok írója látta el. A kiadvány 2007-ben elnyerte a Magyar Taneszközügyártók, Forgalmazók és Felhasználók (Hundidac) 2007-ben meghirdetett Taneszköz-díjverseny Arany Díját. A külföldi érdeklődők számára külön fejezetben szerepel a száz év történetének rövid angol nyelvű és képekkel gazdagon illusztrált összefoglalója.

A szerző címe:

1036 Budapest, Kiskorona utca 6. 5/24.

e-mail: arkos.ivan@mail.com